



СКАПЕН



Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка

Вистава «Скапен»

Сергій Васильєв:

З художньої точки зору, мольєрівські «Вітівки Скапена», поставлені режисером Андрієм Бакіровим на сцені Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка, цікаві насамперед зміною жанрової модуляції драматургічного оригіналу, завдяки чому досить легковажний фарс перетворюється на мало не філо-софську комедію, а отже й сам класичний твір несподівано набуває нової глибини і смислових вібрацій. Це, звісно, дозволяє говорити про неординарне трактування на позір безтурботної п'єси Мольєра. Хоча, здається, сам автор і надиhaє режисера. Адже це вистава з подвійним дном або, якщо так зручніше уявити, двоповерхова. Не відмовляючись від завзятого ілюстрування усіх карколомних перипетій відомої комедії, Андрій Бакіров, поштиво схилив-шись перед великим автором, паралельно розповідає не менш захопливу історію про чарівність театру, де режисер виступає водночас і демиургом, і приборкувачем простору, і магом, що запускає сонячний атракціон, фантазуючи разом зі своїми однодумцями та асистентами-акторами.

Це абсолютно самостійний та оригінальний задум, здійснюючи який Андрій Бакіров виявляє найкращі риси свого режисерського хисту – щедрю уяву, бездоганне володіння простором сцени, вміння вчасно відійти, аби не затуляти актора, водночас вигадуючи для нього ефектні трюки та зручні мізансцени. Суттєво відзначити, що він філігранно зв'язує два сюжети свого «Скапена» – протагоніст виступає тут і творцем сценічного всесвіту, і мотором інтриги, і тлумачем, що організовує комунікацію героїв.

Конструкція вистави, повторю, вибудована ювелірно. Починаючи з прологу, коли темний театральний простір, наповнюючись шарами-планетами та вітрилами, буквально перетворюються на мініатюрний космос (прекрасна робота сценографіні Алії Байтенової), і завершуючи мелодійними руладами чи то муз автора, чи то богинь театру, які співають, сидючи на цих шарах-планетах, вмовистившись між небом і землею, але підбадьорюючи і надихаючи лицедіїв все-таки з неба.

Актори у чернігівській виставі працюють азартно і злагоджено, осмислено виконуючи часом складні суто фізичні завдання. Адже деякі епізоди «Скапена» – чиста ексцентріада, що фонтанує акробатичними трюками та іскрометними пластичними гетами. Переконаливо веде заголовну партію вистави артист Сергій Лефор, здатний часом приєднатися до динамічної катавасії, але й в ці хвилини не втрачаючи дистанції між собою та іншими героями, котрих, утім, можна сприймати і як його власну вигадку.

«Скапен» в Чернігівському театрі ім. Т. Г. Шевченка – феєрична комедія, яка за легковажною, видовищною формою приховує дуже людяну мудрість. Це інтимне освідчення в любові до театру, здатному робити дива і переконувати публіку в справжності ілюзій.

Ганна Веселовська:

Режисер Андрій Бакіров уміє ставити дуже красиві вистави. І для цього він обирає геніальних авторів, таких, як Гоголь, Шекспір, Мольєр, чий тексти слугують йому для наснаги. Цього разу приводом для створення чарівного спектаклю стала комедія Мольєра «Вітівки Скапена», яка, на перший погляд, зовсім не має потенціалу для створення атмосфери казковості на сцені. Але так можна думати, якщо дивитися просто в текст, читати друковані літери. Бакіров же дивиться на це крізь папір, так, мов за звичайною книжковою обкладинкою хова-ється мультимедійна картинка, яка одразу оживає в уяві постановника.

Іще одна якість Андрія Бакірова, яка дозволяє йому ставити не тільки красиві, а й розумні спектаклі – це те, що він дивиться на добре відомих й популярних персонажів без жодного упередження, так, ніби ніколи не чув про їхнє існування. От і «Скапен» Мольєра, що має багатовікову сценічну історію, чий головний герой є носієм цілого шлейфу театральних штампів і кодів з часів античності, у Бакірова вийшов виставою про сучасну спритну молоду людину, яка вміє вчасно надавати комунікативні та інші послуги юним телепням із заможних родин.

У своїй новій виставі Андрій Бакіров одразу незвично розставив акценти, доручивши роль Скапена Сергію Лефору – ставному, руському, привабливому молодиком із спортивною статуєю. При цьому його клієнтами, тобто тими, кому він надає усілякі послуги, є значно дрібніші персони в прямому та переносному сенсі слова Октав (Сергій Пунтус) і Леандр (Євген Бондар). Іще дрібнішими виглядають дівчатка Пацинта (Катерина Ткачук) та Зербінетта (Ольга Ярошенко), задля одруження з якими своїх клієнтів плете інтриги Скапен.

Трохи важче Скапену-Лефору доводиться із статечними батьками хлопців Аргантом (Олександр Куковеров) та Жеронтом (Валентин Судак), які самі звикли весь час когось дурити. Ці бувалі старі не одразу потрапляють на Скапенів гачок, але й у них він відшукує слабкості, через які маніпулює ними. Таким чином, в уявленні Бакірова Скапен стає не лише смисловим центром, а й фізичною віссю вистави, довкола якої обертаються основні дійові особи.

Згори над тим, що відбувається на грішній землі, спостерігають чотири Музи, які буквально літають над сценою, примостившись на великих кулях, що нагадують планети (сценографія та костюми – Алія Байтенова). Вочевидь, для Андрія Бакірова періодичні проявлення чотирьох Муз, чий несподіваний появи під колосниками, коли вітрила із ряднини, що слугують задником, спадають, є найважливішими моментами спектаклю. Тому їхні ролі (фактично висіння над сценою протягом всієї вистави) він доручив найкращим і найдосвідченішим

актрисам: Оксані Гребенюк, Світлані Бойко, Тетяні Шумейко і Діні Лобур. Вбрані в розкішні барокові криноліни, у прямому сенсі слова, неземні істоти, і є справжніми властительками цього світу.

Усіх інших смертних Андрій Бакіров прирікає на щоденну метушню, яка в його спектаклі також виглядає доволі живописно та елегантно. Для цього постановник застосовує принцип ігрового акторського театру, коли безкінечні конфігурації мізансцен на сценічному майданчику виникають завдяки постійній діалогів та фізичній взаємодії акторів. Власне, подібний спосіб організації дії вже став прикметою творчого почерку Андрія Бакірова, бо не раз використовувався ним у різних виставах, зокрема, в «Комедії помилок» В. Шекспіра.

І все ж, не можна ствердно говорити про те, що всі актори ним уповні володіють. У дійсності такий спосіб акторського існування є дуже важким та енергетично затратним, вимагає одночасного і фізичного, і ментального, і емоційного напруження. На жаль, з двох пар закоханих тільки Сергій Пунтус (Октав) володіє всіма цими прийомами досконало, а іншим виконавцям важкувато координувати мову та рухи в складних комбінаціях, запропонованих режисером.

Наразі видається, що режисерський задум Андрія Бакірова не під силу опанувати окремим акторам на технічному рівні. Філігранність гри, якої вимагає Бакіровський театр, мало того, що відточується роками – вона потребує постійного припливу молодих талановитих сил. Для провінційних театрів України, обтяжених репертуарними зобов'язаннями та обмежених матеріальними ресурсами, це величезна проблема – зберегти в своєму штаті молодого амбітного артиста. От і виконавець ролі Скапена Сергій Лефор сам не так давно перебрався до Чернігова з іншого провінційного театру. Вочевидь, він захотів грати в красивих виставах Андрія Бакірова, і до Києва недалеко...

Анна Липківська:

Ось і ще один Мольєр у лонг-лісті фестивалю-премії «ГРА» – після минулорічного «Уявно хворого» Оксани Дмитрієвої та Наталі Денисової (Харківський театр ляльок ім. В. Афанасьєва). І знову доводиться повторювати: не треба жодних додаткових мотивацій, аби поповнити репертуар Мольєром чи Шекспіром. Питання лише в тому, чи переконливим буде результат.

У нашому випадку, огрублюючи, можна сказати, що мольєрівські «Витівки Скапена» (на відміну навіть від того ж «Уявно хворого» чи «Скупого», не кажучи вже про «Міщанина-шляхтича», «Тартюфа» або «Дон Жуана») – це такий собі М. Камолетті XVII ст.: чистесенська комедія положень, заплутування інтриги є цікавішим за її розв'язку, філософії – нуль, коротше – не більше, ніж винахідлива забавка задля розваги й розради. Очевидно, що Андрій Бакіров, добре відомий як режисер глибокий та нетривіально мислячий, мав у цьому разі якусь приховану думку – окрім бажання познайомити місцевого глядача з автором, який востаннє був представлений на чернігівській сцені ще перед Другою світовою війною.

Асоціація з Камолетті тут не випадкова: ставлячи його «Французьку вечерю», Бакіров завершив виставу несподіваним епізодом тиші-зупинки-рефлексії, раптовим замисленням персонажів над тим, у чому вони збувають власне єдине й неповторне життя.

Щодо «Скапена» режисером також був запропонований додатковий відносно сюжету, але слухний, якщо зважати на ширший контекст, прийом: Скапен з'являється на кону в двох іпостасях – як власне персонаж та як постать «від автора». Мольєр, відповідно, постає у його розповідях не лише як комедіограф, а як людина різноманітних талантів та зацікавлень. Те, що у юнацькі роки Жан-Батист Поклен переклав французькою філософську поему Лукреція «De rerum natura» («Про природу речей»; у ній римський автор I ст. до н. е. виклав вчення грецького філософа-матеріаліста Епікура) стало поштовхом для розгортання вистави у двох площинах, що їх визначний сценограф-філософ Данило Лідер визначив би як «мікро-» та «макросвіт».

У «мікросвіті» – на профанній території (передній план сцени) – відбуваються власне події п'єси, втілені як низка карколомних та дотепних ігрових ситуацій, рясно оздоблених різноманітними трюками, аж до акробатичних.

«Макросвіт» же являє собою вимір космогонічний – в глибині сцени на різній висоті розвішано білі кулі-планети (причому рельєфні – зморшки тканини на їхній поверхні утворюють не лише «моря» та «гори», але й контури людських облич), до того ж, на чотирьох із них вальяжно розташувалися Музи у стилізованих під мольєрівські часи сукнях та височенних перуках; вони цвірінькають, мов пташки, і їхні мелодійні вокалізи надають дії грайливості та тонко натякають на необхідність додержання ритму. Колір цього космосу – білий, але не холодний, а теплий, мов пряжене молоко, розлите світлом (художник-постановник – Алія Байтенова).

Межа між цими територіями – так само біла завіса, що складається з декількох площин-«вітрил». Вони – відсилка до місця дії, адже «події розгортаються в Неаполі, морському порту, розхристаному не тільки усіма вітрами, а й почуттями і пригодами» (з анотації до вистави). Рух цих вітрил, які то відкривають, то затуляють від глядача «космос», утім, часом є формальний та суто механічний.

«Зв'язковий» між світами – Скапен (Сергій Лефор), виокремлений з решти персонажів не лише чорним кольором вбрання (загалом костюми тут – сучасні варіації за бароковими мотивами, котрі б прекрасно виглядали на будь-якому fashion-показі), але й значно вищий за них за зростом. Це – не лише змістовний, а й, сказати б, візуальний центр вистави.

У поемі Лукреція йдеться, зокрема, про те, що матерія вічна, про безмежність всесвіту, постійний рух та зміни в ньому, про те, що людина не має боятися смерті, з якою все одно ніколи не зустрінеється (коли вона жива, смерті ще немає, а коли смерть настає, то вже немає людини). У повній відповідності до останнього постулату, у фіналі, оповівши про смерть Мольєра, Скапен-Лефор іде зі сцени, огорнувши одну з планет у власне пальто і хитнувши її. Тож планета «Мольєр» продовжуватиме вічний рух своєю орбітою, аж поки новим астронавтам не закортить здійснити до неї власну подорож.

...Актори у виставі виглядають «розумними Арлекінами» – якщо скористатися Курбасовою формулою. Гнучкі, рвучкі, добре пластично, фізично та психологічно натреновані попередніми виставами Бакірова («Комедія помилок», «Різдвяна ніч», «Вій»), вони демонструють блискучість та виразність реакцій, уміння працювати в ритмі та в ансамблі. Сергій Лефор приєднався до трупі театру відносно нещодавно, роль Скапена – перша настільки значна для нього тут, до того ж – складніша, бо вимагає постійних переключень між комедійним та драматичним планами. На прем'єрних показах актор був дещо скутим, але надалі відчутно «набирає» впевненості, різноманітності, глибини.

Отже, Андрій Бакіров вкотре переконав у своїй вправності, креативності, ексклюзивності мислення, а очолюваний ним Чернігівський театр – у своєму вишколі. «Скапен» – геть інакша вистава, ніж «Вій», минулорічний переможець «ГРИ», але він так само стане окрасою будь-якого театрального фестивалю.

Світлана Максименко:

Що ми знаємо сьогодні про життя і творчість великого реформатора французького театру та творця «високої» комедії Жана-Батиста Мольєра? Чи широко відомо, що його життя було далеке від радості, якою сповнені його комедії? Коли йому було 10 років, померла мати. Ще три брати та двоє сестер померли в дитинстві. Виховувався в єзуїтській школі. Там вивчив латину настільки досконало, що, за переказами, переклав французькою мовою філософську поему Тита Лукреція Кара «Про природу речей»...

Зрештою, яке це має відношення до вистави Чернігівського театру? Безпосереднє! Комедія режисера Андрія Бакірова «Скапен» (а не «Витівки Скапена», як в оригіналі) – легка, святкова, винахідлива, у якій весело усім, окрім Скапена. Той, хто влаштовує щастя закоханим, допомагає «нейтралізувати» гнів деспотів-батьків та «зрежисувати» happy end, сам отримує у відповідь... людську невдячність. Про це вистава «Скапен» Чернігівського обласного українського музично-драматичного театру імені Т. Шевченка.

Оригінальність режисерського задуму, як завжди у А. Бакірова, – в несподіваності режисерського рішення, чіткій концептуальності та окресленій жанровій природі твору, динамічному темпоритмові, злагодженому, як симфонічний оркестр, акторському ансамблі, і як результат, у творенні автотекстуальної постави. «Вона спрямована на те, щоб зрозуміти механізми драматичного тексту і структуру фабули в її «внутрішній логіці», «створює когерентний і замкнутий в собі сценічний універсум» [Бальме К. Вступ до театрознавства. Львів, 2008. С. 130].

Легка, парадоксальна, сонячна, немов комедія дель арте, вистава А. Бакірова, сповнена, однак, вселенським смутком головного героя, Скапена, тонкого психолога і знавця людських душ. Він, наче деміург, знає про все наперед, а відтак – усвідомлює особисту безрадісну перспективу у цьому хорі людських марнот.

Вистава починається із закулісного шуму та веселого гомону артистів, котрий стихає із підняттям завіси. Простір сцени занурюється у тишу та нічну пітьму, у ньому (фонограмою) звучить втомлений голос (автора, Скапена, режисера?) про театр, життя, важкі випробування долі...

«Потім було шанобливе представлення глядачам особи Великого Комедіографа, засновника класичної французької комедії пана Мольєра, який був водночас автором п'єс і режисером вистав, директором «Близького театру» у Парижі і талановитим актором, що виконував найрізноманітніші ролі у своїх спектаклях» [З анонсу на сайті театру. <https://teatr.cn.ua/tag/skapen/>].

Сценограф (сценографія та костюми – Алія Байтенова) вказує на місце дії вистави – театр: прозорі театральні куліси, які нарочито опускаються під помахом руки Скапена, численні мішки, м'які коробки для зберігання театального реквізиту – сцена бідного мандрівного театру. Важливим смисловим акцентом у «Скапені» є велетенські кулі (модель Всесвіту?), які звисають у чорноті глибини сцени з сидячими на них прекрасними жінками-музами у театральних перуках. До них (опускаючи куліси помахом диригентської руки) Скапен звертатиметься за допомогою у вирішенні проблем його господарів.

Костюми – стилізовані, театральні, позбавлені історичної достовірності, скеровані на легкість, рух, політ актора... Спосіб жанрового існування акторів на сцені – ексцентризм, клоунада, «експресивний реалізм» (за Є. Вахтанговим). На єдності темпоритмічних контрапунктів у настроях героїв (карколомно-суєтних – драматичних), їхніх характерів, музичних акцентів як розділових знаків (музичне оформлення – Андрій Бакіров, хормейстер – Світлана Філін), сценографічних та світлових рішеннях побудована ця вистава.

Акторська ансамблевість, пластична виразність, висока виконавська культура усього колективу – характерна домінанта творчості режисера А. Бакірова та його театру. Пластична домінанта усіх сценічних характерів вистави (від зовнішнього рисунку – до внутрішнього змісту) – не самоціль, а спосіб органічного рішення.

«Глядачі таки отримали можливість досхочу насміятися над перипетіями екзальтованого і похливого Октава (Сергій Пунтус), до нестями закоханого у чарівну, але бідну Гіацинту (Катерина Ткачук). Захоплено спостерігали за бійками войовничого Леандра (Євген Бондар), що уподобав викрадену циганами у дитинстві Зербінетту (Ольга Ярошенко). Нестримні вибухи сміху викликала поява на сцені батьків обох молодиків – самозакоханого імпозантного Арганта (Олександр Куковеров) та самовпевненого і скупого Жеронта (Валентин Судак). Гідну партію в цьому комедійному ансамблі зіграв і слуга Октава Сильвестр (Микола Лемешко), який своєю простакуватого вдачею підкреслював кмітливість і вигадливість Скапена.

Окрему увагу глядачів привертали загадкові театральні Музи (Оксана Гребенюк, Світлана Бойко, Діна Лобур, Тетяна Шумейко), які час від часу виникали у вищих сферах понад розгорнутими вітрилами удачі, спонукуючи головного героя до глибоких роздумів, щирих почуттів та важливих рішень. Їхній оригінальний вокальний супровід влучно розставляв емоційні акценти у кожній ситуації, в яку потрапляли дійові особи спектаклю» [З анонсу на сайті театру. <https://teatr.cn.ua/tag/skapen/>].

Але (смыслово, візуально, концептуально) поміж усіх вирізняється тут образ Скапена (Сергій Лефор). Мо-

лодій, високий, ставний, у довгому чорному вбранні (диригент, чарівник, священник?), він є не лише спритним слугою й вигадливим штуркарем, а, в першу чергу, найрозумнішим і найскладнішим образом – чуйної людини, гуманіста, який готовий прийти на допомогу іншим заради чистого почуття любові, а не розрахунку.

Сприймаючи виставу «Скапен» Ж.-Б. Мольєра Чернігівського обласного академічного українського музично-драматичного театру імені Т. Г. Шевченка беззастережно, як і творчість А. Бакірова загалом, можемо рекомендувати названу виставу до числа найкращих в Україні.

Людмила Олтаржевська:

Комедія Мольєра була написана триста п'ятдесят років тому і протягом усього цього часу залишається доволі затребуваною театрами різних країн. У чому секрет універсальності та активного довголіття твору? Якщо відмовитися від тиражування тез літературознавчих розвідок мольєрознавців, можна виділити той очевидний факт, що одним із авторських наголосів п'єси є специфіка характерів та стосунків людей, які належать до різних суспільних прошарків. Саме цю особливість режисер Андрій Бакіров зробив таким собі умовним «задником» своєї нової вистави, яка у підсумку потішила смисловим, художнім та емоційним змістом. А тому, за всієї поваги до сучасної драми, факт залишається фактом: класика, настояна на власному досвіді режисера та акторському осмисленні, особливостях сучасних реалій, гармонійно вибудована як психологічно, так і образно, вартує уваги найширшого кола глядачів.

Для широкого загалу ця п'єса – така собі веселенька історія про простолюдину, який легко, на «раз-два» допомагає молодим панам виплутатися з їхніх проблем і уникнути батьківського гніву. Режисер Андрій Бакіров у головному героєві побачив не, вдаючись до сучасної термінології, представника обслуговуючого персоналу, готового безкінечно підстрахувати своїх недолюблених панів, а людину хоч і не без гріха, але таку, що має велику душу і гострий розум. Більше того, на думку режисера, Скапен – це певною мірою сам Жан-Батист Мольєр, тож репліки героя є нічим іншим, як ретрансляцією життєвих цінностей самого драматурга. Під час своєї першої появи на сцені Сергій Лефор (Скапен) розповідає, що колись цю роль виконував сам комедіограф. Заявивши таким чином, хто ж буде головним у цій історії, від кого залежатиме, як розвиватимуться події далі, актор так і не випустив ініціативи протягом усієї вистави.

«Картинку» цього спектаклю (художник – Алія Байтенова) можна без перебільшення назвати однією з найефектніших в сучасному українському театрі. Разом з тим, сценографічне рішення виглядає гармонійно і виразно у контексті самої постановки. Величезні кулі-планети, що звисають зі стелі, з яких раптом з'являються... музи? спокусниці? небесні грації, котрі дивляться на те, що відбувається знизу, очима Всесвіту (ох, які дріб'язкові ці маніпуляції, якщо мислити категоріями вічності). Водночас акапельний спів у виконанні цих героїв (музичне оформлення – Андрій Бакіров) надає виставі особливого шарму.

Люди – то незвідані планети, хтось здатен бути світилом для інших, а хтось – затіняти навіть найшляхетніші помисли, – це ще одна думка, яку формує тема космосу, заявлена у сценографії.

Талановитий, харизматичний, «гнучкий» і з величезним потенціалом – актор Сергій Лефор, як на мене, навіть перевиконав завдання, котре поставив перед ним режисер. Його Скапен – це не класичний слуга «чого ізволіте», а достойна і гідна людина, яка поважає себе і яку поважають інші. Разом з тим, Лефор дозволяє собі й по-доброму побешкетувати на сцені – чого варта лише сцена покарання Жеронта, в якій актор, окрім свого Скапена, зіграв ще кілька різних персонажів.

У виставі беруть участь актори, які представляють різні покоління. На прикладі «Скапена» можна констатувати, що робота задля спільної конкретної ідеї, підсилена взаєморозумінням, здатна вилитися у цікаву й органічну постановку.

Нова версія класичного твору, цікаві режисерські та художні знахідки, прекрасні акторські роботи – вистава заслуговує на те, аби стати фіналістом фестивалю-премії «ГРА».

Алла Підлужна:

За версією постановника Андрія Бакірова, яку він представляє у виставі «Скапен» за феєричною комедією Мольєра, Театр – це окрема, непізнана планета, що існує тисячоліттями і летить у космосі поряд з якимись іншими зірками. Що і як відбувається на тій планеті, вирішують її мешканці, тобто актори і всі, хто створюють вистави.

Популярну комедію про слугу, мудрішого та спритнішого за своїх панів, режисер вирішує у перевіреному жанрі комедії положень. Віртуозність, легкість природного акторського існування доводять, що найцікавіше у театрі – мати змогу захоплюватися акторським незбагненим шармом, з яким ведеться їхня мовна і пластична еквілібристика, що виникає ніби з нічого, з повітря; спостерігати за акторською вправністю, спілкуванням з партнером, зміною конфігурацій мізансцен, освоєнням усього сценічного простору, умінням виконувати режисерські завдання і доносити його до глядачів. Умовність комедії положень очевидна, для глядачів відкриті усі інтриги, і все ж як цікаво спостерігати за плетивом та ходами інтриг, що їх здійснюють персонажі, за динамічним рухом сюжету! Акторське виконання у виставі на високому рівні: переконливі характери, емоційні стани, доречно знайдені деталі, що допомагають зрозуміти мотивації, просто вибухова органіка.

Сценограф А. Байтенова вирішує простір у світлому кольорі: предмети реквізиту, завіси, що нагадують вітрила, куліси. На такому тлі рельєфніше виглядають силуети героїв, виразнішою стає навіть сутність їхніх характерів. Зрештою, світлий колір – то світлий бік буття! Згодом завіси відкриють увесь всесвіт Театру – у повітрі підвішано масштабні кулі-планети, на яких зручно розташувались... ні, не маленькі принци, а великі принцеси!

Вони споглядатимуть за тим, що відбувається на сусідній планеті, коментуватимуть події прекрасними голосами, які звучатимуть наче небесна музика!

Режисер вирішив прославити храм мистецтва, проспівати «осанну» справі, якій він служить, не випадково вибравши для цього мольєрівський твір, комедію митця, який теж вірно служив мистецтву театру. Так, «Скапен» стає своєрідним гімном Театрові. Перебігом сюжету і ракурсом погляду на події режисер констатує власне відкриття – театр здатний на усе, він може глядача розрадити, заспокоїти, засмутити, обурити, розполохати його душу, дати поживу для розуму. Митець у захопленні від можливостей театру, який не тільки розважить і розсмішить, а зможе й допомогти розібратися у важливих, інколи незрозумілих речах, зможе пояснити природу речей! На початку вистави Скапен – С. Лефор розповідає про сутність театру словами Мольєра, а вже у фіналі здібні глядачі зрозуміють, що тільки в театрі «через купол над колосниками» можливо у духовному сенсі досягти зв'язку з небесами!

